

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/17867.**

Benyújtás dátuma: **2017-10-16 12:27**

Parlex azonosító: **OUP7TLZB0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Demeter Márta (LMP), Dr. Szél Bernadett (LMP)**

Törvényjavaslat címe: **A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvénynek és a Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvénynek a nemzetbiztonsági szolgálatok feletti ellenőrzés megerősítésével, valamint a titkos információgyűjtéssel és a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos módosításáról**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvénynek és a Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvénynek a nemzetbiztonsági szolgálatok feletti ellenőrzés megerősítésével, valamint a titkos információgyűjtéssel és a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2017. évi törvény

a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvénynek és a Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvénynek a nemzetbiztonsági szolgálatok feletti ellenőrzés megerősítésével, valamint a titkos információgyűjtéssel és a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos módosításáról

1. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 14. § (4) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A parlamenti ellenőrzés gyakorlása során a Bizottság)

„f) ha bármely módon valamely nemzetbiztonsági szolgálat vagy titkos információgyűjtésre jogosult egyéb szervezet jogszabályellenes vagy nem rendeltetésszerű működését észleli, felhívhatja a minisztert, illetve a titkos információgyűjtésre jogosult egyéb szervezet vezetőjének tevékenységét irányító személyt a szükséges intézkedés megtételére, és kezdeményezheti a felelősség megvizsgálását; a miniszter illetve a titkos információgyűjtésre jogosult egyéb szervezet vezetőjének tevékenységét irányító személy a vizsgálat eredményéről tájékoztatja a Bizottságot;”

2. §

Az Nbtv. 14/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a Bizottság a feladatkörébe tartozó ügyben vizsgálat lefolytatásáról dönt, a vizsgálattal összefüggő irattal, adattal vagy egyéb információval rendelkező személyt, szervet vagy szervezetet a vizsgálati tevékenységében való közreműködésre kötelezheti (a továbbiakban: közreműködésre kötelezett).”

3. §

Az Nbtv. 14/A. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A közreműködési kötelezettségről a Bizottság a döntését a bizottsági tagok több mint a felének a szavazatával hozza meg.”

4. §

Az Nbtv. a következő 14/C. §-sal egészül ki:

„14/C. §

(1) Tíz országgyűlési képviselő írásban kezdeményezheti a Bizottság elnökénél a Bizottság ülésének összehívását az ország nemzetbiztonsági helyzetét érintő olyan esemény bekövetkeztéről történő tudomásszerzés esetén, ami a nemzetbiztonsági szolgálatok intézkedését igényli vagy aminek kapcsán a nemzetbiztonsági szolgálatok mulasztása merülhet fel.

(2) A kezdeményezést a Bizottság tizenöt napon belül napirendre tűzi, és a kezdeményezésben megjelölt eseménynek az ország nemzetbiztonsági helyzetét érintő vonatkozásait megvizsgálja.”

5. §

Az Nbtv. 19. §-a a következő (11) bekezdéssel egészül ki:

„(11) A Bizottság tagjai a megválasztásukat követő egy éven belül részt vesznek a nemzetbiztonsági szolgálatok által szervezett hathónapos képzésben, amelynek során tájékoztatást kapnak a nemzetbiztonsági szolgálatok felépítéséről, működéséről és tevékenységük alapvető szabályairól.”

6. §

Az Nbtv. 19/B. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) A Külügyi bizottság és a Honvédelmi bizottság a feladatkörével összefüggő kérdésekben a főigazgatóktól tájékoztatást kérhet, és őket a bizottsági ülésen történő megjelenésre és nyilatkozattételre hívhatja fel, aminek a főigazgatók kötelesek eleget tenni.”

7. §

Az Nbtv. a 19/B. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének független szakmai ellenőrzése

19/C. §

(1) A Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület (a továbbiakban: Testület) az e törvényben meghatározottak szerint

- a) végzi a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének független szakmai ellenőrzését,
- b) előzetesen egyetértést gyakorol az igazságügyért felelős miniszter titkos információgyűjtést engedélyező döntései kapcsán, és ellenőrzi a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés végrehajtását, valamint
- c) kivizsgálja a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtéssel szemben benyújtott panaszokat.

(2) A Testület öttagú. A Testület tagjaira az Országgyűlés által választott jelölőbizottság (a továbbiakban: jelölőbizottság) tesz javaslatot a köztársasági elnöknek. A jelölőbizottságot egyenlő számú kormánypárti és ellenzéki képviselő alkotja. A jelölőbizottság a jelölés során legalább a Testület tagjai számának kétszeresét elérő számú jelöltre tesz javaslatot.

(3) A jelölőbizottságnak jelöltet legalább öt országgyűlési képviselő együttesen, írásban ajánlhat azzal, hogy ugyanaz az országgyűlési képviselő egyidejűleg csak egy jelöltet ajánlhat. Az ajánláshoz mellékelni kell a javasolt személy elfogadó nyilatkozatát és részletes szakmai életrajzát.

(4) Az Országgyűlés elnöke intézkedik arról, hogy legkésőbb a Testület tagja megbízatásának

lejártát harminc nappal megelőzően a jelölőbizottság döntsön az új tagra vonatkozó javaslat elfogadásáról.

(5) A Testület tagjává jelölhető az a büntetlen előéletű és az országgyűlési képviselők választásán választható, felsőfokú végzettséggel rendelkező magyar állampolgár, aki

a) rendelkezik legalább öt éves, a nemzetbiztonsági szolgálatok működésével összefüggő szakterületen államigazgatási, nemzetbiztonsági, rendészeti, honvédelmi szervnél vagy oktatási, illetve tudományos intézménynél folytatott gyakorlattal,

b) a Testület tagjává történő jelölésének időpontját megelőző nyolc évben nem tartozott a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományába, illetve nem volt a nemzetbiztonsági szolgálatokkal titkosan együttműködő személy,

c) az 1944. december 21. és 1990. február 14. között az állambiztonsági tevékenységet végző magyar állami szerveknél nem volt a 2003. évi III. törvény szerinti hivatásos alkalmazott, illetve hálózati személy vagy operatív kapcsolat,

d) a Testület tagjává történő jelölésének időpontját megelőző tíz évben nem volt országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja, köztársasági elnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, helyi vagy megyei önkormányzati képviselő, valamint párt tisztségviselője vagy alkalmazottja, és

e) vonatkozásában lefolytatott nemzetbiztonsági ellenőrzés során nemzetbiztonsági kockázatot nem állapítottak meg.

(6) Az Országgyűlés elnöke a Testület tagjának javasolt személy vonatkozásában a jelölőbizottság megkeresésére három napon belül kezdeményezi a nemzetbiztonsági ellenőrzést, továbbá nyilatkozattételre hívja fel a nemzetbiztonsági szolgálatokat az (5) bekezdés b) és c) pontjában foglaltak fennállásáról, amelyről a nemzetbiztonsági szolgálatok a felhívás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül nyilatkoznak.

(7) A jelölőbizottság előterjesztése alapján az Országgyűlés elnöke megküldi a Testület tagjaira vonatkozó javaslatot a köztársasági elnöknek. A Testület tagjait a köztársasági elnök a jelölőbizottság által jelölt személyek közül öt évre nevezi ki. Ugyanaz a személy a megbízatásának lejártát követően egy alkalommal nevezhető ki újra a Testület tagjává.

(8) A Testület tevékenysége során minden más szervezettől független, tagjai nem utasíthatóak és csak a törvénynek vannak alárendelve. A Testület tagja e megbízatásának időtartama alatt hivatalos személynek minősül.

(9) A Testület tagja jogosult a Testület feladat- és hatáskörét érintő minősített adatokat titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül megismerni.

(10) A Testület tagját az e minőségében birtokába jutott minősített adatot tartalmazó információk tekintetében titoktartási kötelezettség terheli, amely a testületi tagság megszűnését követően is fennáll.

19/D. §

(1) A Testület tagja havonta a helyettes államtitkári illetménynek megfelelő összegű tiszteletdíjra jogosult.

(2) A Testület tagja megbízatásának időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából közszolgálati jogviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak, tiszteletdíja nem önálló tevékenységből származó, járulékalapot képező jövedelemnek minősül. A Testület tagja megbízatásának időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek számít. A Testület tagjának minden naptári évben negyven munkanap szabadság jár.

(3) A Testület tagja e megbízatásának időtartama alatt tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységen kívül más kereső tevékenységet nem folytathat. Amennyiben a Testület tagjának vonatkozásában összeférhetetlenségi ok áll fenn, azt a hivatalba lépését követő harminc napon belül meg kell szüntetnie.

(4) A Testület tagja a megválasztását követő harminc napon belül, majd ezt követően minden évben január 31-ig, az országgyűlési képviselők vagyonynyilatkozatával azonos tartalmú vagyonynyilatkozatot tesz. A Testület tagja a vagyonynyilatkozatához csatolni köteles a vele közös háztartásban élő házastársát vagy élettársát, gyermekeinek (a továbbiakban együtt: családtag) a Testület tagja vagyonynyilatkozatával azonos tartalmú vagyonynyilatkozatát. A vagyonynyilatkozatokat az Országgyűlés Hivatalának főigazgatója kezeli. A főigazgató a Testület volt tagjának, valamint családtagjának vagyonynyilatkozatát a Testület tagja megbízatásának a megszűnését követő egy évig őrzi.

(5) A családtag vagyonynyilatkozata kivételével a vagyonynyilatkozat nyilvános, oldalhú másolatát – a családtag személyes adatai kivételével – az Országgyűlés Hivatalának főigazgatója az Országgyűlés honlapján haladéktalanul közzéteszi. A vagyonynyilatkozat a honlapról a Testület tagja megbízatásának megszűnését követő egy év elteltével távolítható el.

(6) A vagyonynyilatkozat-tétel elmulasztása esetén annak teljesítéséig a Testület tagja a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja és tiszteletdíjban nem részesülhet.

19/E. §

(1) A Testület tagjai saját maguk közül – megbízatásuk időtartamára – elnököt választanak. Az elnök helyettesítéséről a Testület az ügyrendjében rendelkezik.

(2) A Testület elnöke

a) képviseli a Testületet,

b) előkészíti, összehívja és vezeti a Testület ülését,

c) javaslatot tesz a Testület ügyrendjére, munkarendjére és üléseinek napirendjére,

d) kiadmányozza a Bizottság által jóváhagyott dokumentumokat,

e) javaslatot tesz az Országgyűlés Hivatala főigazgatójának a Testület tevékenységét segítő személyeknek az Országgyűlés Hivatala által történő alkalmazására és egyetértési jogot gyakorol

e személyek kinevezése és felmentése esetében, továbbá átruházott hatáskörben gyakorolja e személyek felett – az alapvető munkáltatói jog kivételével – a munkáltatói jogokat,
f) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Testület ügyrendje számára előír, továbbá
g) a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 4. § (1) bekezdés v) pontja alapján feladat- és hatáskörében minősítésre jogosult.

(3) A Testület elnöke e megbízásának időtartama alatt a 19/D. § (1) bekezdés szerinti tiszteletdíjon túlmenően – a Testület ügyrendjében meghatározottak szerint – a köztisztviselői illetményalap háromszorosával megegyező összegű költségtérítésre jogosult.

(4) A Testület tagjának megbízása megszűnik, ha
a) a megbízatási időtartam letelik,
b) a tisztségéről lemond,
c) a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn,
d) meghal.

(5) A Testület tagja megbízásának (4) bekezdés c) pontja szerinti megszűnését a köztársasági elnök állapítja meg, egyidejűleg kezdeményezi az Országgyűlés elnökénél új testületi tag jelölését.

(6) A Testület elnöke e megbízásáról a Testülethez címzett írásos nyilatkozatával bármikor lemondhat. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, az elnöki megbízatás a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg. Az elnöki megbízatásról történő lemondás az elnök Testületben betöltött tagságát nem érinti.

(7) A Testület tagja e megbízásáról a köztársasági elnökhöz címzett írásos nyilatkozatával bármikor lemondhat. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízatás a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg.

(8) Bárki bejelentést tehet a köztársasági elnöknek arról, hogy a Testület tagja ez e törvényben előírt megválasztási feltételeknek nem felel meg. A köztársasági elnök a bejelentést tizenöt napon belül köteles kivizsgálni, és a szükséges intézkedéseket meghozni.

(9) A Testület akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van. A Testület döntéseit legalább három tagjának egybehangzó szavazatával hozza.

(10) A Testület a működésének részletes szabályait ügyrendjében állapítja meg.

19/F. §

(1) A Testület minden évben egy alkalommal június 30-ig, egy további alkalommal december 31-ig értékeli a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységének hatékonyságát, így különösen a feladatellátás során alkalmazott módszerek indokoltságát, valamint a kitűzött feladatok és az azok ellátása során alkalmazott módszerek és felhasznált források arányosságát.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységét érintő rendkívüli esemény, így különösen a

nemzetbiztonsági szolgálat által végzett titkos információgyűjtés során keletkezett információ tartalmának és forrásának, illetve az alkalmazott titkos információgyűjtő módszer konkrét részleteinek lelepleződése vagy külföldi titkosszolgálatnak a nemzetbiztonsági szolgálat feladatának ellátását befolyásoló tevékenysége bekövetkeztekor a Testület soron kívül is értékelheti a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységét.

(3) A Testület feladatkörének ellátása érdekében jogosult a nemzetbiztonsági szolgálatok által kezelt adatokba a szükséges mértékig betekinteni.

19/G. §

(1) A főigazgatók kéthavonta – a Testület által meghatározott időpontig – írásban tájékoztatják a Testületet a nemzetbiztonsági szolgálatok műveleti tevékenységért felelős szervezeti egységei által tervezett, illetve a számukra kijelölt feladatok teljesítéséről. A tájékoztató feladatonként tartalmazza

- a) a nemzetbiztonsági szolgálatnak az e törvényben meghatározott azt a feladatkörét, amely a konkrét feladat elvégzését megalapozza,
- b) az adott feladat teljesítésével összefüggésben a Kormány és annak tagjai számára megküldött információk mennyiségére és minőségére vonatkozó adatokat,
- c) a feladat elvégzéséhez tervezett és a tényleges kiadások összesített összegét,
- d) a külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtés során az 54. § (1) bekezdésében meghatározottak közül alkalmazott módszereket és azok időtartamát,
- e) a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés során az 56. §-ban meghatározottak közül alkalmazott módszereket és azok időtartamát,
- f) a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést kezdeményező előterjesztés elutasításának tényét és annak indokát, továbbá
- g) az arra vonatkozó információt, hogy a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést a 60. § (1) bekezdés d) pontja alapján kellett megszüntetni.

(2) A főigazgatók az (1) bekezdés szerinti tájékoztatást úgy adják meg, hogy a Testület és annak tagjai birtokába ne kerüljön olyan adat, amely a titkos információgyűjtés során keletkezett információ tartalmára és annak forrására, illetve az alkalmazott titkos információgyűjtő módszer konkrét részleteire utal.

(3) Amennyiben a Testület a főigazgató tájékoztatásának hiányában feladatának elvégzésében akadályoztatva van, úgy haladéktalanul a miniszterhez fordul, aki öt munkanapon belül köteles a főigazgató helyett a szükséges tájékoztatást a Testületnek megadni.

(4) A Testület a 19/F. § (1) bekezdés szerinti értékelő tevékenységét a főigazgatók tájékoztatójában foglaltak alapján zárt ülésen végzi.

(5) A Testület a zárt ülésre meghívhatja a főigazgatókat és tőlük az írásos tájékoztatóban foglaltakkal összefüggésben részletes információt kérhet, amit a főigazgatók kötelesek megadni.

(6) A Testület a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének értékelésről összefoglaló jelentést

készít, amely tartalmazza a Testületnek a nemzetbiztonsági szolgálat tevékenységének szakmai értékeléséből fakadó javaslatait is. Az összefoglaló jelentést a Testület elnöke megküldi a miniszterelnöknek, a miniszternek és a Bizottságnak.

(7) A Testületnek a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenysége vonatkozásában megfogalmazott javaslataival kapcsolatos álláspontját a miniszter a (6) bekezdés szerinti összefoglaló jelentés kézhezvételétől számított hatvan napon belül közli a Testülettel.

(8) A Testület a 19/F. § (2) bekezdése szerint végzett értékeléséről eseti jelentést készít, amire az (1)-(8) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

19/H. §

(1) Az igazságügyért felelős miniszter az 57. § (1) bekezdés szerint a titkos információgyűjtés engedélyezésére, valamint az 58. § (4) bekezdés szerint a titkos információgyűjtés határidejének meghosszabbításra benyújtott előterjesztést a kézhezvételétől számított 48 órán belül megküldi a Testületnek. Az előterjesztéshez csatolni kell az előterjesztésben foglaltakat megalapozó adatokat is.

(2) A Testület az (1) bekezdés szerinti előterjesztéssel kapcsolatos egyetértéséről az előterjesztés kézhezvételétől számított 72 órán belül állást foglal. A Testület állásfoglalást zárt ülésen hozza meg.

(3) A Testület állásfoglalását és annak indokolását az állásfoglalás elfogadását követően haladéktalanul, de legkésőbb 48 órán belül közli az igazságügyért felelős miniszterrel.

19/I. §

(1) A Testület az e törvény szerint végzett, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés lefolytatásának jogszerűségét – beleértve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnak a 8. § (1) bekezdés a) pontja alapján végzett tevékenységét is – annak végrehajtása alatt, valamint a végrehajtás befejezését követően ellenőrizheti.

(2) A Testület az (1) bekezdés szerinti ellenőrzése során határidő tűzésével tájékoztatást kér az engedélybirtokos szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójától a titkos információgyűjtés végrehajtásának körülményeiről.

(3) Amennyiben a Testület a törvénysértéssel érintett körben dönt a folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről és az addig szerzett adatok törléséről, ha

- a) a titkos információgyűjtést folytató szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a tájékoztatásra vonatkozó felhívásnak a felhívásban megjelölt határidőn belül nem tesz eleget,
- b) az engedély kereteit túllépték, vagy
- c) a külső engedélyhez kötött eszközt az e törvényben meghatározott rendelkezés megsértésével alkalmazták.

(4) A Testület ellenőrzése során a törvénysértéssel érintett körben dönt a titkos információgyűjtés során szerzett adatok törléséről a (3) bekezdés a)–c) pontjában foglaltak fennállása esetén.

(5) Amennyiben a Testület a főigazgató tájékoztatásának hiányában feladatának elvégzésében akadályoztatva van, úgy haladéktalanul az engedélybirtokos szerv vezetőjének tevékenységét irányító személyhez vagy a miniszterhez fordul, aki öt munkanapon belül köteles az engedélybirtokos szerv vezetője, illetve a főigazgató helyett a szükséges tájékoztatást a Testületnek megadni.

(6) A Testület az (1) bekezdés szerinti ellenőrző tevékenységét az engedélybirtokos szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatója tájékoztatójában foglaltak alapján zárt ülésen végzi.

(7) A Testület a zárt ülésre meghívhatja az engedélybirtokos szerv vezetőjét vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatóját, és tőlük az írásos tájékoztatóban foglaltakkal összefüggésben részletes információt kérhet, amit a főigazgatók kötelesek megadni.

(8) A Testület a (3) és (4) bekezdés szerinti döntéséről, a titkos információgyűjtést folytató szervvel való közléssel egyidejűleg tájékoztatja az engedélyezőt, valamint a titkos információgyűjtést folytató szervet irányító minisztert.

19/J. §

(1) Az e törvény szerinti titkos információgyűjtő tevékenység jogszerűségének kivizsgálása érdekében a Testületnél megfigyelési panaszt nyújthat be az, aki személyével kapcsolatosan titkos információgyűjtésre jogosult szerv külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről tudomást szerez.

(2) A megfigyelési panasz a titkos információgyűjtő tevékenységről történő tudomásszerzéstől számított három hónapon belül nyújtható be a Testületnél. A megfigyelési panaszban ismertetni kell a titkos információgyűjtő tevékenység tényét alátámasztó körülményeket.

(3) A Testület a megfigyelési panaszban foglaltakat a titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresésével ellenőrzi.

(4) A (3) bekezdés szerinti megkeresés alapján a megkeresett szervek 8 napon belül tájékoztatják a Testületet, hogy folytattak-e titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben. Ha folytattak titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben, a tájékoztatás tartalmazza

- a) a bíró vagy az igazságügyért felelős miniszter által kiadott engedély számát,
- b) a titkos információgyűjtési eszköz megnevezését, alkalmazásának időpontját vagy időtartamát, valamint
- c) a titkos információgyűjtési eszköz alkalmazása körülményeinek leírását.

(5) A Testület a megfigyelési panaszt 180 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható.

(6) A Testület a megfigyelési panasz benyújtóját 8 napos határidő tűzésével a panasz kiegészítésére szólíthatja fel, valamint személyes meghallgatást tarthat a panaszban foglaltak kivizsgálása

érdekében.

(7) A Testület a megfigyelési panaszt elutasítja, ha

- a) a megfigyelési panasz nyilvánvalóan alaptalan, vagy
- b) a megfigyelési panasz kiegészítésére vagy a személyes meghallgatásra vonatkozó felhívásnak a megfigyelési panaszt benyújtó nem tesz eleget.

(8) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján nem volt megállapítható, hogy a titkos információgyűjtésre jogosult szerv megfigyelési panaszban meghatározott titkos információgyűjtést folytatott vagy a megfigyelési panaszban jelzett titkos információgyűjtés jogszerűen került lefolytatásra, a Testület tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját, hogy a vizsgálat alapján törvénysértő módon lefolytatott titkos információgyűjtés nem volt megállapítható.

(9) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Testület megállapítja, hogy a megfigyelési panasz benyújtójával szemben a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv törvénysértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a törvénysértéssel érintett körben

- a) a folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről, és az addig végzett titkos információgyűjtés adatainak törléséről, vagy
- b) a már befejezett titkos információgyűjtés adatainak törléséről.

(10) A (9) bekezdésben foglaltak esetén a Testület

- a) bűncselekmény gyanúja esetén büntetőeljárást kezdeményez,
- b) a vizsgálat eredményéről tájékoztatja az engedélyezőt, a titkos információgyűjtést végző szervet irányító minisztert, valamint a Bizottságot, továbbá
- c) intézkedéseiről tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját.

(11) A (10) bekezdés b) pontja szerinti tájékoztatás nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetne.

19/K. §

(1) A Testület működésének feltételeit az Országgyűlés Hivatala biztosítja. A Testület működésének biztosításával összefüggő kérdésekről a Testület elnöke és az Országgyűlés Hivatalának főigazgatója megállapodást köt.

(2) Az Országgyűlés Hivatalának a Testület tevékenységét segítő alkalmazottja a Testület feladat- és hatáskörét érintő minősített adatokat a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti feltételekkel jogosult megismerni.

(3) A 19/C. § (5) bekezdés d)-e) pontjában meghatározott összeférhetlenségi szabályokat az Országgyűlés Hivatalának a Testület tevékenységét segítő alkalmazottjára is alkalmazni kell.

(4) A Testület eljárása során keletkezett iratokat – a vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint – az Országgyűlés Hivatala őrzi és kezeli.

(5) A Testület jelentései és az alapjául szolgáló iratok, valamint a Testület zárt üléséről készült jegyzőkönyvek nem selejtezhettek.”

8. §

Az Nbtv. 37. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A miniszter határozata elleni perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes. A bíróság a határozatot nem változtathatja meg.”

9. §

Az Nbtv. 53. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok a titkos információgyűjtés e törvényben meghatározott eszközeit akkor alkalmazhatják, ha megalapozottan feltehető, hogy a megszerezni kívánt információ a nemzetbiztonsági szolgálat feladatának teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges és más módon nem szerezhető meg.”

10. §

Az Nbtv. 53. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az e törvény szerint külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést olyan személlyel szemben lehet alkalmazni,

- a) akivel kapcsolatosan adat merült fel arra nézve, hogy nemzetbiztonsági érdeket sértő tevékenységet folytat vagy tervez folytatni,
- b) akinek tevékenységével, személyével kapcsolatos adatok megismerése a nemzetbiztonsági érdek érvényesítése vagy sérelme veszélyének elhárítása érdekében szükséges, vagy
- c) aki az e törvény szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzésére tekintettel hozzájárult a személyével kapcsolatos titkos információgyűjtés alkalmazásához.”

11. §

(1) Az Nbtv. 57. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az előterjesztésnek tartalmaznia kell

- a) a titkos információgyűjtés folytatására feljogosított szerv megnevezését, az ügy számát,
- b) a rendelkezésre álló, az alkalmazással érintett személy azonosítására szolgáló adatokat,
- c) az alkalmazni kívánt külső engedélyhez kötött eszköz megnevezését,
- d) az alkalmazni kívánt külső engedélyhez kötött eszköz egyértelmű azonosítására szolgáló adatokat,
- e) a külső engedélyhez kötött eszköz alkalmazásának tervezett kezdő és befejező időpontját,
- f) az e törvény szerinti azon feladatkör megnevezését, amelynek ellátásával kapcsolatosan a titkos információgyűjtést tervezik,
- g) a külső engedélyhez kötött eszköz alkalmazása törvényi feltételeinek fennállását megalapozó

indokolást.”

(2) Az Nbtv. 57. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az engedélyező, továbbá – ha az igazságügyért felelős miniszter az engedélyező – a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület megismerheti az előterjesztésben foglaltakat megalapozó adatokat.”

12. §

(1) Az Nbtv. 58. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Az igazságügyért felelős miniszter a titkos információgyűjtést a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület előzetesen beszerzett egyetértése esetén engedélyezheti.”

(2) Az Nbtv. 58. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A bíró a (3) bekezdés szerinti határozatát a titkos információgyűjtés engedélyezésére irányuló előterjesztést benyújtó szervnek, és ezzel egyidejűleg a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testületnek is megküldi.”

13. §

Az Nbtv. 69. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A 74. § i) pont ix) alpontjában meghatározott körben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket az Országos Bírósági Hivatal elnöke a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben határozza meg.”

14. §

Az Nbtv. 71. §-a a következő (1a) és (1b) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) E törvény alkalmazásában a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni.

(1b) Bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében a (2)-(6) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatóak.”

15. §

Az Nbtv.72/B. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Ha a (2) bekezdés e) pontjában meghatározott nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat

főigazgatója szerez tudomást, arról értesíti a kezdeményezésre jogosultat.”

16. §

Az Nbtv. 72/D. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) Ha nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy jogviszonyát a nemzetbiztonsági kockázatot megállapító biztonsági szakvélemény alapján a 71. § (4) bekezdése vagy a 72/B. § (8) bekezdése alapján szüntették meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a megszüntetésről szóló döntést annak kézhezvételétől számított 15 napon belül támadhatja meg. A közigazgatási pert a nemzetbiztonsági kockázatot megállapító biztonsági szakvélemény ellen benyújtott panaszt elbíráló miniszter ellen kell megindítani. A perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes.”

17. §

(1) Az Nbtv. 74. § i) pont ir) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy:)

„ir) az e törvény szerinti titkos információgyűjtést engedélyező bíró, valamint az a bíró, akinek perbeli eljárási jogosultságát törvény nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatásához köti;”

(2) Az Nbtv. 74. § i) pontja a következő iw) és ix) alponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy:)

„iw) az Országgyűlés Hivatalának foglalkoztatásában álló, a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület elnöke által kijelölt, a Testület e törvény szerinti feladatainak ellátásában, valamint megfigyelési panaszok kivizsgálására irányuló eljárásban közreműködő személy,

ix) az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört betöltő vagy eljárási jogosultságot gyakorló bíró, aki a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztsége, munkaköre alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosult.”

18. §

Az Nbtv.

a) 14. § (4) bekezdés a) pontjában “az ország nemzetbiztonsági helyzetéről” szövegrész helyébe “az ország nemzetbiztonsági helyzetéről és az azt befolyásoló eseményekről, továbbá a titkos információgyűjtésre jogosult egyéb szervezetek titkos információgyűjtéssel összefüggő tevékenységéről;”

b) 16. § (2) bekezdés első mondatában “tagjai kétharmadának” szövegrész helyébe a “tagjai több mint felének”,

- c) 19/B. §-át megelőző alcím címsorban a “Külügyi bizottsága tagjaira” szövegrész helyébe a “Külügyi bizottságára és Honvédelmi bizottságára” ,
- d) 19/B. §-ban a “Külügyi bizottság” helyébe a “Külügyi bizottság és a Honvédelmi bizottság”,
- e) 60. § (2) bekezdésében az „engedélyező nem engedélyezi” szövegrész helyébe az „engedélyező nem engedélyezi vagy a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület a megszüntetéséről döntött”,
- f) 71/D. § (2) bekezdésében az „országgyűlési képviselő” szövegrész helyébe az „országgyűlési képviselő, bíró”,
- g) 72/D. § (11) bekezdésében a „bíróági felülvizsgálat” szövegrész helyébe a „közigazgatási per”,
- h) 72/D. § (12) bekezdésében a „polgári perrendtartás közigazgatási perekre vonatkozó” szövegrész helyébe a „közigazgatási perrendtartás” szöveg lép.

19. §

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 17. § (4) bekezdésének második mondatában a “paritásos bizottság.” szövegrész helyébe az “és a Nemzetbiztonsági bizottság paritásos bizottság.” szöveg lép.

20. §

Hatályát veszti az Nbtv.

- a) 17. §-a,
- b) 18. § (1) bekezdésében az “ , a Honvédelmi Bizottság ülései a 17. §-ban meghatározott jogkör gyakorlása” szövegrész,
- c) 18. § (2) bekezdésében az “és a Honvédelmi Bizottság” szövegrész,
- d) 19. § (9) bekezdése első mondatában a “ , valamint a Honvédelmi Bizottság elnökének” szövegrész,
- e) 19. § (9) bekezdése második mondatában a “ és a Honvédelmi Bizottság elnökének” szövegrész,
- f) 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában a „nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről,” szövegrész,
- g) 72/B. § (4) bekezdés b) pontjában az „és e)” szövegrész,
- h) 72/D. § (12) bekezdésében a „ , soron kívül” szövegrész.

21. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba.

(2) A § 2018. január 1-jén lép hatályba.

(3) A Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület tagjait első alkalommal 2017. december 31-ig kell

megválasztani.

22. §

(1) Az 1-18. § és a 20. § az Alaptörvény 46. cikk (6) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

(2) A 19. § az Alaptörvény 5. cikk (7) bekezdése alapján a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadandó házszabályi rendelkezésnek minősül.

Általános indokolás

A törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) négy témakörben tartalmaz a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvényt és a Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvényt érintő javaslatokat.

I. A nemzetbiztonsági szolgálatok feletti ellenőrzés megerősítése

A nemzetbiztonság hatékonyságának kérdése egyidejűleg politikai és szakmai kérdés. A társadalom joggal várja el a jelentős eszközökkel és hatáskörrel felruházott nemzetbiztonsági szolgálatoktól, hogy hatékonyan védjék a biztonságát, ugyanakkor legalább ilyen fontos elvárás, hogy a szolgálatok tevékenységüket ne csak törvényesen és a szakma szabályainak megfelelően, de hatékonyan és a rendelkezésükre álló speciális eszközök okszerű felhasználásával végezzék.

Hazánkban hosszú évek óta botrányok és problémák sorozata övezi a nemzetbiztonsági terület működését. Mára a közvélemény számára is számos olyan ügy vált ismertté, melyek érdemben rengetik meg a nemzet biztonságáért felelős szervezetbe vetett hitet és joggal csökkentik azok társadalmi támogatottságát. Napjainkban megváltozott biztonsági körülményei között a nemzetbiztonsági szolgálatok működésének zavarai nemcsak, hogy gátolják az ország biztonságának szavatolását, de kifejezetten növelik az amúgy is számos új kihívással teli környezet jelentette kockázatokat.

A széles nyilvánosságot kapott ügyek egy rendszerszintű probléma veszélyes tünetei. Ennek a rendszerszintű problémának a megjelenése – az új globális és regionális kihívásokra is figyelemmel – indokoltá teszi a több mint 20 éve megszületett nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény helyett egy új, átfogó igényű nemzetbiztonsági törvény megalkotását. Nyilvánvaló, hogy egy ilyen szabályozás előkészítéséhez és megalkotásához hosszabb időre van szükség, ugyanakkor már ma indokolt a nemzetbiztonsági szolgálatok politikai és szakmai ellenőrzésének megerősítése.

A nemzetbiztonsági szolgálatok politikai (parlamentari) ellenőrzésének megerősítése magában foglalja az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága feladatkörének kiterjesztése és ellenőrzési hatékonyságának növelése mellett a testület összetételének megváltoztatását és a Bizottság paritásossá alakítását azzal, hogy a Bizottság elnöke továbbra is ellenzéki politikus maradjon. Egy ilyen változtatás elejét veheti annak, hogy valamely politikai erő a Bizottságot eszközként használja vagy a számára kedvezőtlen helyzetből a Bizottság tevékenységének obstrukciójával meneküljön ki, rombolva a testület tekintélyét és a nemzetbiztonság ellenőrzésében betöltött szerepét. Ezzel összefüggésben a Javaslat tartalmazza az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény módosítására irányuló indítványt is.

Annak érdekében, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokkal összefüggő kérdések mindenképpen eljussanak a Nemzetbiztonsági Bizottság elé, a Javaslat új rendelkezésként tartalmazza, hogy tíz

országgyűlési képviselő kérheti a Nemzetbiztonsági Bizottság elnökénél a Bizottság ülésének összehívását az ország nemzetbiztonsági helyzetét érintő olyan esemény bekövetkeztéről történő tudomásszerzés esetén, ami a nemzetbiztonsági szolgálatok intézkedését igényli vagy aminek kapcsán a nemzetbiztonsági szolgálatok mulasztása merülhet fel. A kezdeményezést a Bizottság tizenöt napon belül köteles lenne napirendre tűzni és megvitatni.

Míg a politikai (parlamentari) ellenőrzés hatékonyságának javítása törvénymódosítással megteremthető, addig a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai ellenőrzésének független intézményét és eljárásrendjét újonnan kell megteremteni. A nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységének belső (vezetői) ellenőrzése nem elegendő ahhoz, hogy objektív módon megítélhető legyen a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásának okszerűsége és hatékonysága. A független szakmai kontroll nem csupán a titkosszolgálati eszközök önkényes vagy indokolatlanul széles körű alkalmazására tudja felhívni a döntéshozók figyelmét (ami egyébként a jogállami működés szempontjából önmagában is fontos kérdés), de javaslatai révén hozzá tud járulni a nemzetbiztonsági szolgálatok hatékonyabb működéséhez, az erőforrások és eszközök ésszerűbb alkalmazásához is.

A független szakmai kontroll intézménye a szakértőkből szigorú (közéleti, szakmai, titkosszolgálati) összeférhetlenségi szabályok alapján felálló Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület lenne. A Testület tagjait az Országgyűlés által létrehozott, paritásos jelölőbizottság jelölné, és a köztársasági elnök nevezné ki öt évre. Az információmonopólium kialakulásának megakadályozása érdekében a testületi tagságot csak egy alkalommal lehetne megújítani.

A Testület függetlensége érdekében a tagok kinevezésük előtt nemzetbiztonsági ellenőrzés alá esnének, és megbízatásuk időtartamára hivatalos személynek minősülnének, ami esetleges normasértésük szigorú büntethetőségét is lehetővé tenné. A Testület más szervtől (így sem az Országgyűléstől, sem a Kormánytól) nem fogadhatna el utasításokat, így nem használható politikai eszközként. A Testület tagját az e minőségében birtokába jutott minősített adatot tartalmazó információk tekintetében titoktartási kötelezettség terhelné, amely a testületi tagság megszűnését követően is fennállna.

A Testület a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének szakmai értékelését a főigazgatók rendszeres időközönként adott tájékoztatása alapján végezné, és minden félév végéig összefoglaló jelentést állítana össze. A jelentésben összegzi vizsgálatának megállapításait a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységének hatékonyságáról, így különösen a feladatellátás során alkalmazott módszerek indokoltságáról, valamint a kitűzött feladatok és az azok ellátása során alkalmazott módszerek és felhasznált források arányosságáról. A Testület a jelentésben fogalmazza meg javaslatait a miniszterelnöknek, a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító minisztereknek és az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának. Ez a módszer lehetővé tenné, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító Kormány vezetőjeként a miniszterelnök és a miniszter képet kapjon a szakmai munka független szemszögből történő megítéléséről, a Nemzetbiztonsági Bizottság pedig ezeket az információkat fel tudja használni a

nemzetbiztonsági szolgálatok politikai (parlamentari) ellenőrzése során. A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységét érintő rendkívüli esemény bekövetkeztekor a Testület soron kívül is értékelhetné a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységét.

II. A titkos információgyűjtéssel kapcsolatos szabályozás átalakítása

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEK) a Szabó és Vissy kontra Magyarország ügyben hozott, 2016 júniusában jogerőre emelkedett ítélete több vonatkozásban is az Európai Emberi Jogi Egyezményébe ütközőnek minősítette az Nbtv. titkos információgyűjtéssel kapcsolatos rendelkezéseit.

Az EJEK ítélete alapján az Nbtv.-t az alábbi szabályozási követelmények kielégítése érdekében szükséges módosítani:

(i) A jelenleg az igazságügyért felelős miniszter engedélyezési jogkörébe tartozó titkos információgyűjtést kormánytól független szerv (bíró vagy más független szerv) kell, hogy engedélyezze vagy a kormányhoz tartozó személy engedélyezési jogkörének fenntartása esetén az engedélyezési tevékenységet kell egy kormánytól független szerv kontrollja alá helyezni.

(ii) Az előreláthatóság követelménye teljesítése érdekében törvényben kell meghatározni a titkos információgyűjtés alá vonható személyi kört, a titkos információgyűjtés alkalmazásának feltételeit, továbbá a szükségesség-arányosság vizsgálatának lefolytatását biztosító anyagi és eljárási szabályokat.

(iii) Az előreláthatóság követelményéből kifolyólag pontosítani szükséges a titkos információgyűjtés meghosszabbítása lehetőségének szabályait.

(iv) Meg kell teremteni a titkos információgyűjtés végrehajtó hatalomtól független szerv által végzett ellenőrzésének intézményét: előzetesen, a végrehajtás alatt és a befejezést követően.

Az EJEK ítéletében foglalt követelmények teljesítése érdekében a Javaslat az Nbtv. következő módosításait tartalmazza:

(i) A Javaslat szerint a igazságügyi miniszter titkos információgyűjtésre és az információgyűjtés időtartamának meghosszabbítására vonatkozó engedélyezési jogköre úgy változik meg, hogy az engedélyező döntéséhez előzetesen ki kell kérnie a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület (a továbbiakban: Testület) mint független fórum előzetes egyetértését. Az igazságügyi miniszter az engedély kiadását megelőzően minden iratot megküld a Testületnek, amely az előterjesztést megvizsgálja és 72 órán belül állást foglal arról, hogy egyetért-e a kezdeményezéssel.

(ii) A Javaslat meghatározza, hogy kivel szemben folytatható titkos információgyűjtés.

(iii) A Javaslat meghagyja a titkos információgyűjtés időtartamára vonatkozó hatályos

rendelkezéseket (90 napos időtartam, többszöri meghosszabbítási lehetőség), azonban a Testület előzetes egyetértése az igazságügyi miniszternek erre az engedélyezési tevékenységére is kiterjed.

(iv) A Javaslát részletesebben, illetve további tartalmi elemekkel kiegészítve határozza meg az engedély kiadása érdekében benyújtandó előterjesztés tartalmát.

(v) A Javaslát megteremti a titkos információgyűjtés végrehajtó hatalomtól független ellenőrzésének intézményes kereteit, oly módon, hogy a Testület az előzetes (a miniszteri engedélyezéshez kapcsolódó) előzetes egyetértési jogosítványa mellett a titkos információgyűjtés végrehajtása alatt is ellenőrzési jogkörrel rendelkezik, valamint a titkos információgyűjtés befejezését követően minden esetben megvizsgálja a lefolytatott eljárást. A Javaslát szerint a Testület közbenő (végrehajtás alatti) és utólagos ellenőrzési jogosítványai az Nbtv.-ben meghatározott valamennyi külső engedély alapján végzett (beleértve tehát a bíró által engedélyezett) titkos információgyűjtés végrehajtására kiterjed.

A Javaslát az Nbtv. módosítása révén rögzíti a Testületnek a titkos információgyűjtés engedélyezésével és a végrehajtás ellenőrzésével kapcsolatos feladatkörét, valamint rögzíti a megfigyelési panasz kivizsgálására vonatkozó jogkörét, továbbá meghatározza a megfigyelési panasz kivizsgálására vonatkozó szabályokat.

Az EJEB ítéleti követelményében foglaltak szerint a Javaslát lehetőséget teremt arra, hogy aki személyével kapcsolatosan az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről szerez tudomást, a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testülettől mint a végrehajtó hatalomtól független szervtől kérhesse megfigyelési panaszának kivizsgálását.

A megfigyelési panasz benyújtására a megfigyelés észlelésétől számított három hónapon belül van lehetőség. A Testület a megfigyelési panaszban foglaltakat az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresése alapján ellenőrzi. A Testület a megfigyelési panaszt 90 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható. A megfigyelési panasz alapján a Testület a következő döntéseket hozhatja meg:

(i) a megfigyelési panaszt elutasítja, ha az nyilvánvalóan alaptalan (például külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtésre utal) vagy a megfigyelési panasz kiegészítésére vagy a személy meghallgatásra vonatkozó felhívásnak a megfigyelési panasz benyújtója nem tesz eleget;

(ii) ha a lefolytatott vizsgálat alapján nem volt megállapítható, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv a megfigyelési panaszban meghatározott titkos információgyűjtést folytatott vagy a megfigyelési panaszban jelzett titkos információgyűjtés

jogszerűen került lefolytatásra, a Testület tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját, hogy a vizsgálat alapján jogsértő módon lefolytatott titkos információgyűjtés nem volt megállapítható.

(iii) ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Testület megállapítja, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv jogsértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a jogsértéssel érintett körben a titkos információgyűjtés adatainak törléséről és a még folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről.

Megállapításairól a Testület tájékoztatja az engedélyezőt, a titkos információgyűjtést végző szervet irányító minisztert, valamint az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságát, a törvényi feltételek fennállta esetén pedig büntetőeljárást kezdeményez [Btk. 307. §]. Intézkedéseiről tájékoztatja a panaszost, tájékoztatása azonban – figyelemmel a Velencei Bizottságnak az EJEB ítéletében is hivatkozott jelentésére – a nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása a nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetné.

III. Az Alkotmánybíróság II/1063/2015. számú határozatából következő szabályozási igény teljesítése

Az Alkotmánybíróság 12/2017. (VI. 19.) AB határozatával az Nbtv. egyes rendelkezéseinek (szövegrészeinek) megsemmisítéséről döntött, amelyek a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzését, másrészt általánosságban a nemzetbiztonsági felülvizsgálati eljárást érintik.

A Javaslattal az AB-határozatra figyelemmel két érintett témakörhöz kapcsolódóan javasol módosításokat az Nbtv.-ben.

A) A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése

(i) A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzésével kapcsolatosan olyan értelmező rendelkezést iktat be, amely rögzíti, hogy az Nbtv. alkalmazásában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni. Ezzel egyértelművé válik, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés során esetlegesen megállapított kockázat következménye nem lehet a bírói szolgálati jogviszony megszűnése, kizárólag a konkrét, nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört nem töltheti be az érintett.

A Javaslattal a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó bírák meghatározására két személyi kört rögzít:

(i) az Nbtv. 74. § i) pontjában immár teljeskörűen meghatározásra kerül a bírák azon csoportja, amelyek nemzetbiztonsági ellenőrzése a jelenleg hatályos törvényi rendelkezések alapján kötelező.

(ii) az Nbtv. 74. § i) pontjába – a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek egy

csoportjaként – bekerül a bírák azon köre, akik az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke által kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört tölthetnek be vagy eljárási jogosultságot gyakorolhatnak, akik a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki vannak téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosultak.

Figyelemmel arra, hogy a minősített adatok védelméről szóló törvény szerint a bíró a rá kiszignált ügyek tekintetében a minősített adatokat nemzetbiztonsági ellenőrzés (valamint személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartás nyilatkozat, felhasználói engedély) nélkül megismerheti, bíró az ítélezési tevékenységével összefüggő minősített adatkezelés miatt nem vonható nemzetbiztonsági ellenőrzés alá, kivéve azokat az eseteket, amikor kifejezetten törvény mondja ki, hogy a kiszignált ügyben csak nemzetbiztonsági ellenőrzésen átesett bíró járhat el. A Javaslat ezért egyértelművé teszi, hogy az OBH elnöke utasításában csak olyan bírók nemzetbiztonsági ellenőrzési kötelezettségét határozhatja meg, akik a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján kezelnek minősített adatokat.

B) A nemzetbiztonsági felülvizsgálati eljárás tekintetében

Figyelemmel arra, hogy AB megsemmisítette azt a rendelkezést, amely szerint felülvizsgálati eljárás kezdeményezhető, ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, a jogszabályi koherencia biztosítása érdekében a főigazgató elrendelési jogcímeit meghatározó rendelkezésből törölni szükséges a főigazgató általi észlelés esetét [72/B. § (4) bekezdés b) pont].

Az Nbtv. 72/B. § kiegészítésre kerül egy olyan rendelkezéssel, amely szerint ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, erről tájékoztatja a kezdeményezőt, annak érdekében, hogy a kezdeményező mérlegelhesse a felülvizsgálati eljárás kezdeményezését.

IV. A közigazgatási perrendtartás új szabályaival való összhang megteremtése

A közigazgatási perrendtartás új szabályaihoz igazítás érdekében indokolt a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény egyes elemeinek módosítása.

Részletes indokolás

1. §

Az Nbtv. 14. § (4) bekezdés f) pontjának új szövegezést adja meg annak érdekében, hogy a

nemzetbiztonsági szolgálatok mellett a titkos információgyűjtésre jogosult egyéb szervezet jogszabályellenes vagy nem rendeltetésszerű működése esetén is lehetőséget adna a Nemzetbiztonsági Bizottságnak arra, hogy az illetékes vezetőket intézkedésre, és szükség esetén a felelősség megállapítására hívhassa fel.

2. §

Az Nbtv. 14/A. § (1) bekezdésének új szövegezését adja meg annak érdekében, hogy ne csak ténymegállapító vizsgálat esetén, hanem általában legyen lehetősége a Nemzetbiztonsági Bizottságnak arra, hogy a feladatkörébe tartozó ügy kapcsán személyt vagy szervet közreműködésre kötelezzon (közreműködési kötelezettség).

3. §

A közreműködési kötelezettségre vonatkozó döntéshez a Bizottság tagjai több mint a felének szavazatát írja elő.

4. §

Új rendelkezésként tartalmazza, hogy tíz országgyűlési képviselő kérheti a Nemzetbiztonsági Bizottság elnökénél a Bizottság ülésének összehívását az ország nemzetbiztonsági helyzetét érintő olyan esemény bekövetkeztéről történő tudomásszerzés esetén, ami a nemzetbiztonsági szolgálatok intézkedését igényli vagy aminek kapcsán a nemzetbiztonsági szolgálatok mulasztása merülhet fel. A kezdeményezést a Bizottság tizenöt napon belül köteles napirendre tűzni és megvitatni.

5. §

A Javaslat – nemzetközi példák alapján – bevezeti, hogy a bizottsági tagok a nemzetbiztonsági szolgálatok által szervezett, hathónapos képzésben vesznek részt, amelynek során tájékoztatást kapnak a nemzetbiztonsági szolgálatok felépítéséről, működéséről és tevékenységük alapvető szabályairól.

6. §

A Javaslat a jelenlegi gyakorlatot rögzítve előírja, hogy a Külügyi Bizottság és a Honvédelmi Bizottság a feladatkörével összefüggő kérdésekben a főigazgatóktól tájékoztatást kérhet, és őket a bizottsági ülésen történő megjelenésre és nyilatkozattételre hívhatja fel, aminek a főigazgatók kötelesek eleget tenni.

7. §

Tartalmazza a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület (a továbbiakban: Testület) tagjainak összeférhetetlenségére, jelölésére és kinevezésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket. A Testület tagjainak komoly szakmai és szigorú – politikai, közéleti és nemzetbiztonsági – összeférhetlenségi szabályoknak kell megfelelniük.

A Testület tagjait az Országgyűlés által létrehozott, paritásos jelölőbizottság jelölné (a tagok legalább kétszeresével megegyező számban), és a köztársasági elnök nevezné ki öt évre. Az információmonopólium kialakulásának megakadályozása érdekében a testületi tagságot csak egy alkalommal lehetne megújítani. A Testület tagjai megbízatásuk időtartama alatt más kereső tevékenységet – szűk kivételtől eltekintve – nem folytathatnának, és a helyettes államtitkári illetménnyel megegyező tiszteletdíjban, valamint negyven nap szabadságban részesülnének, ezzel egyidejűleg vagyonnyilatkozat-tételre kötelezettek lennének.

A Testület függetlensége érdekében a tagok kinevezésük előtt nemzetbiztonsági ellenőrzés alá esnének, és megbízatásuk időtartamára hivatalos személynek minősülnének, ami esetleges normasértésüket szigorú büntetethetőségét is lehetővé tenné. A Testület más szervtől (így sem az Országgyűléstől, sem a Kormánytól) nem fogadhat el utasításokat, így nem használható politikai eszközként. A Testület tagját az e minőségében birtokába jutott minősített adatot tartalmazó információk tekintetében titoktartási kötelezettség terhelné, amely a testületi tagság megszűnését követően is fennáll.

A Javaslat rögzíti a Testület elnökének megválasztására, díjazására, valamint az elnök és a tagok megbízatásának megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket, valamint az elnök feladatkörét, amely a Testület működésével összefüggő hatáskörök mellett biztosítja számára a Mavtv. szerinti minősítési jogosultságot is.

A Testület működésének részleteiről ügyrendet alkot, tevékenységét az Országgyűlés Hivatala segíti.

A Testület a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének szakmai értékelését a főigazgatók rendszeres időközönként adott tájékoztatása alapján végezné, és minden félév végéig összefoglaló jelentést állítana össze. A Testület a jelentésben összegezné vizsgálatának megállapításait a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységének hatékonyságáról, így különösen a feladatellátás során alkalmazott módszerek indokoltságáról, valamint a kitűzött feladatok és az azok ellátása során alkalmazott módszerek és felhasznált források arányosságáról. A jelentésben a Testület megfogalmazná javaslatait a miniszterelnöknek, a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító minisztereknek és az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának. Ez a módszer lehetővé tenné, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító Kormány vezetőjeként a miniszterelnök és a miniszter képet kapjon a szakmai munka független szemszögből történő megítéléséről, a Nemzetbiztonsági Bizottság pedig ezeket az információkat fel tudja használni a nemzetbiztonsági szolgálatok politikai (parlamentari) ellenőrzése során. A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységét érintő rendkívüli esemény bekövetkeztekor (így különösen bukás, dekonspiráció, provokáció vagy ellenérdekelt titkosszolgálat aktivitása esetén) a Testület soron kívül is értékelhetné a nemzetbiztonsági szolgálatok szakmai tevékenységét.

A főigazgatók által kéthavonta írásban a Testület számára megküldött tájékoztató feladatonként tartalmazza

- i. a nemzetbiztonsági szolgálatnak az Nbtv.-ben meghatározott azt a feladatkörét, amely a konkrét feladat elvégzését megalapozza,
- ii. az adott feladat teljesítésével összefüggésben a Kormány és annak tagjai számára megküldött információk mennyiségére és minőségére vonatkozó adatokat,
- iii. a tervezett és tényleges kiadások összesített összegét,
- iv. a külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtés során az Nbtv. 54. § (1) bekezdésében meghatározottak közül alkalmazott módszereket és azok időtartamát,
- v. a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés során az Nbtv. 56. §-ban meghatározottak közül alkalmazott módszereket és azok időtartamát,
- vi. a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést kezdeményező előterjesztés elutasításának tényét és annak indokát,
- vii. az arra vonatkozó információt, hogy a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést az Nbtv. 60. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján kellett megszüntetni.

A nemzetbiztonsági szolgálatok illetéktelen befolyástól mentes működésének biztosítása érdekében a főigazgatók a Testületnek szóló tájékoztatást úgy adják meg, hogy a Testület és annak tagjai birtokába ne kerüljön olyan adat, amely a titkos információgyűjtés során keletkezett információra, annak forrására, illetve az alkalmazott titkos információgyűjtő módszer konkrét részleteire utal.

A Javaslat meghatározza a követendő eljárást a nemzetbiztonsági szolgálatok hallgatása esetére, továbbá az ellenőrzést lezáró összefoglaló jelentés elfogadására és a Testület javaslatai tekintetében a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszterek álláspontjának kötelező közlésére vonatkozó rendelkezéseket.

A Javaslat megteremti a titkos információgyűjtés végrehajtó hatalomtól független ellenőrzésének intézményes kereteit, oly módon, hogy a Testület az előzetes (a miniszteri engedélyezéshez kapcsolódó) előzetes egyetértési jogosítványa mellett a titkos információgyűjtés végrehajtása alatt is ellenőrzési jogkörrel rendelkezik, valamint a titkos információgyűjtés befejezését követően minden esetben megvizsgálja a lefolytatott eljárást. A Javaslat szerint a Testület közbenső (végrehajtás alatti) és utólagos ellenőrzési jogosítványai az Nbtv.-ben meghatározott valamennyi külső engedély alapján végzett (beleértve tehát a bíró által engedélyezett) titkos információgyűjtés végrehajtására kiterjed.

A Javaslat lehetőséget teremt arra, hogy aki személyével kapcsolatosan az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről szerez tudomást, a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testülettől

mint a végrehajtó hatalomtól független szervtől kérhesse megfigyelési panaszának kivizsgálását. A megfigyelési panasz benyújtására a megfigyelés észlelésétől számított három hónapon belül van lehetőség. A Testület a megfigyelési panaszban foglaltakat az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresése alapján ellenőrzi. A megkeresés alapján a megkeresett szervek 8 napon belül tájékoztatják a Testületet, hogy folytattak-e titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben. Ha folytattak titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben, a tájékoztatás tartalmazza az ellenőrzéshez szükséges releváns adatokat is. A Testület a megfigyelési panaszt 90 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható. Ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Hatóság megállapítja, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv jogsértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a jogsértéssel érintett körben a titkos információgyűjtés adatainak törléséről és a még folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről.

8. §

Az Nbtv. hatályos 37. § (6) bekezdés első mondata azt rögzíti, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állományának tagja által foganatosított intézkedés elleni panasz tárgyában a főigazgatói intézkedés elleni fellebbezésben hozott miniszteri döntés bírósági felülvizsgálatát lehet kérni, amely kérelmet a hatályos Pp. közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezései szerint kell elbírálni. A közigazgatási perrendtartás hatályba lépésére tekintettel a perindítás lehetőségének biztosítása szükségtelen, ugyanakkor indokolt meghatározni a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagos illetékességét, illetve reformatórikus jogkörének kizárását.

9-10. §

A módosítás útján meghatározásra kerül, hogy kivel szemben folytatható az igazságügyért felelős miniszter által engedélyezett titkos információgyűjtés.

11. §

Meghatározza a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés engedélyezése iránti előterjesztés kötelező tartalmi elemeit.

A Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület jogkörére tekintettel – az engedélyezővel azonos mértékben – megismerheti az előterjesztést megalapozó adatokat.

12. §

Az igazságügyért felelős miniszter csak a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület előzetesen beszerzett egyetértése esetén engedélyezheti a titkos információgyűjtést.

A bíró a titkos információgyűjtést engedélyező határozatát a Hatóságnak is megküldi, annak érdekében hogy a Testület a titkos információgyűjtés végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatos

feladatkörét teljesíthesse.

13. §

Rendelkezést tartalmaz a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső, az Nbtv.-ben nem nevesített bírói tisztségek, munkakörök, eljárási jogosultságok meghatározására. Az Nbtv.-ben nem nevesített körön kívül kizárólag az OBH elnöke által kiadott utasításban meghatározott bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése kezdeményezhető.

14. §

Az Nbtv. 71. § (1) bekezdésében meghatározott főszabályhoz kapcsolódó, a bírókra vonatkozó értelmezési szabály, amely szerint a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében, az Nbtv. alkalmazásában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni. A rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés során esetlegesen megállapított kockázat következménye nem lehet a bírói szolgálati jogviszony megszűnése, kizárólag a konkrét, nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört nem töltheti be, illetve eljárási jogosultságot nem gyakorolhatja az érintett. A bíróra vonatkozó szűkítő rendelkezés, amely szerint bíró esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonynak a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása előtti, vagy nemzetbiztonsági kockázat megállapítása esetén történő létrehozására nincs lehetőség.

15. §

Ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, tájékoztathatja arról a kezdeményezőt, annak érdekében, hogy a kezdeményező mérlegelje a felülvizsgálati eljárás kezdeményezését.

16. §

Az Nbtv. 72/D. § (10)-(12) bekezdése a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos bírósági felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, ezeket szükséges fogalmilag hozzáigazítani az új perrendtartási szabályokhoz (bíróság felülvizsgálat helyett a megtámadás szó használata, a Pp. közigazgatási perekre vonatkozó szabályai szerint a Közigazgatási perrendtartásra (Kp.) hivatkozás rögzítése).

17. §

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek Nbtv.-ben meghatározott körében szereplő, az e törvény szerinti tükörs információgyűjtést engedélyező bíró mellett megjelenítésre kerülnek a törvényi rendelkezésben azok a bírák is, aki az Nbtv.-ben vagy más törvényben meghatározottak szerint, az ott rögzített perekben csak nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása esetén járhatnak el.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek Nbtv.-ben meghatározott köre kiegészül

továbbá

a) a Nemzetbiztonsági Ellenőrző Testület ellenőrzési tevékenységben, valamint megfigyelési panaszok kivizsgálásában közreműködő személyekkel,

b) a bírák azon körével, akik az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört betöltő vagy eljárási jogosultságot gyakorló bíró, aki a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki vannak téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosultak.

18. §

Szövegcserét tartalmaz a jogszabály koherenciájának biztosítása érdekében.

19. §

Kiegészíti az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 17. § (4) bekezdésének második mondatát annak érdekében, hogy a Nemzetbiztonsági Bizottság paritásos bizottságként működjön.

20. §

Hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz.

21. §

A hatálybalépéssel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza, és előírja, hogy első ízben a Testület tagjait 2017. december 31-ig kell megválasztani.

22. §

Sarkalatosági záradék.